

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Herre Jesus, lär oss hur dyrbart äkten- skapet och familjen är. Lär oss att hålla fast vid Ordet och se din kärlek till oss. Amen.

Vi ska i dag studera GT-texten för den här söndagen, andra söndagen efter Trettondagen, med temat *Jesus helgar hemmet*. Texten som är från 1 Mos 2:15–25 lägger grunden för det kristna hemmet. Gud skapar kvinnan och in- stiftar äktenskapet mellan man och kvinna. Vi ska koncentrera oss på slutet av texten.

20 Och mannen gav namn åt alla boskaps- djur, åt himlens fåglar och markens alla vil- da djur. Men åt Adam fanns ingen med- hjälpare som var hans like.

21 Då lät HERREN Gud en tung sömn falla över mannen. När han hade somnat, tog han ut ett av hans revben och fyllde dess plats med kött. 22 Och HERREN Gud byggde en kvinna av revbenet som han ta- git från mannen och förde fram henne till honom. 23 Då sade mannen:

”Äntligen! Hon är ben av mina ben och kött av mitt kött. Hon ska heta kvinna, för av man är hon tagen.”

24 Därför ska en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de ska bli ett kött. 25 Och mannen och hans hustru var båda nakna utan att vara blyga för varandra.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt Ord är san- ning. Amen.

Dagens predikan har tre delar: 1) hur Gud skapade människan till man och kvinna, 2) äktenskapet, och 3) hur Jesus helgar hemmet.

Människan: man och kvinna

Det är en underbar berättelse vi har framför oss, en berättelse som som framstår som otro- lig för en modern människa, men som är vik- tig att läsa och ta emot som den är. När Gud skapade himmel och jord skapade han ”ur intet”, men här formar han nytt från den mate- rie som han redan har skapat. Så gjorde han redan när han skapade mannen, 2:7:

Och Herren Gud formade människan av jord från marken och blåste in livsande i hennes näsa. Så blev människan en levande varelse.

Hebreiskan använder här ett annat ord som FB översätter ”formade”, än i 1:1: Gud ”ska- pade”. På samma sätt gjorde Gud när han skapade kvinnan. Han tog av befintlig mate- rie. I det här fallet tog han ut ett av mannens revben och byggde en kvinna av revbenet. Därför kan mannen säga: ”Hon är ben av mina ben och kött av mitt kött.” Eva, som Adam kallade kvinnan, får alltså en helt an- nan relation till Adam är han hade till något av djuren som han hade fått i uppgift att ge namn åt. Han fann ingen hjälp bland dem. Det lär oss att det finns en väsensskillnad mel- lan människan och djuren.

Det här är viktigt att komma ihåg i dessa tider när man så ofta framhåller att människan är bara en livsform bland djuren. Det är utveck- lingsläran som kommit med tanken att männi- skan är den längst utvecklade djurformen, men att vi i grund och botten är av samma vä- sen. Det är fel, och den tanken ska med kraft motsägas. Människan fick i uppgift att råda över djuren. Så skapade Gud uttryckligen bo- skapsdjuren som en särskild grupp av djur, och de fick redan från början som uppgift att tjäna människan.

Men kvinnan och mannen är jämlikar. De är av samma kött och ben. Men de är olika. Det här är väldigt viktigt att framhålla i dag, när man försöker suddas ut skillnaderna mellan man och kvinna, och rentav påstå att det ock- så finns andra kön än man och kvinna. Jovisst, det finns sällsynta individer som är födda med avvikande egenskaper så att man inte har lätt att bestämma könet, men det är ingen normal situation utan en sällsynt defekt. I de allra fles- ta fall kan man klart bestämma könet med hjälp av könsorganen. Det har människor runt hela jorden alltid känt till. Dagens ideer om ett tredje kön, eller många kön, är naturvid- rigt.

Den danske bibelläraren Mikkel Vigilius har skrivit en viktig bok, som i svensk översättning heter ”Kampen om könen”. Han nämner där att det finns sådana som har kromosomfel, hormonfel eller andra fel i barnets biologi.

Sådant är en följd av syndafallet, på samma sätt som sjukdomar är följd av syndafallet. Sådan skapades inte människan från början. Människan skapades till man och kvinna.

När Gud ska förse mannen med en hjälp skapar han inte en man till. Han skapar en annan varelse av samma kött och ben, men som samtidigt är helt olika honom. De är skapade så att de ska komplettera varandra. De passar samman, och olikheten mellan dem ger dem möjlighet att få avkomma, att vara fruktsamma som Gud välsignade dem till. Att få barn och föröka sig var den grundläggande välsignelsen som Gud försåg människan med redan från första början, och det är möjligt tack vare att Gud gjorde människorna till man och kvinna.

Nu är det inte alla människor givet att få barn, även om det är det naturliga. Jesus nämner själv i en diskussion om äktenskapet att det finns sådana som inte kan gifta sig, eftersom de är födda sådana (Matt 19:12). Men en man och en kvinna kan i allmänhet få barn tillsammans, vilket aldrig en man och en man kan, inte heller en kvinna och en kvinna.

Vi ska alltså inte skratta åt berättelsen om hur Gud skapade kvinnan av mannens revben. Det är en viktig berättelse som har en stark symbolik. Mannen och kvinnan skapades till gemenskap, inte lika men med samma värde. De skulle båda samverka till att råda över skapelsen och bruka den. Och de skulle bilda familj. Gud välsignade dem med fruktsamhet, som hänger samman med att han gav dem sexuell dragning till varandra.

Vi ska också notera en viktig detalj i slutet av vår text: *Mannen och hans hustru var båda nakna utan att vara blyga för varandra.* När syndafallet hade skett blev det en förändring: Då skämdes de att vara nakna. Och de skylde sig med fikonlöv, tills Gud gjorde kläder av skinn åt dem. Sedan dess blygs vi människor att visa oss nakna för varandra. Det är inte naturligt längre att vara nakna med andra människor, hur man än försöker göra det naturligt. Men före syndafallet var det helt naturligt. Sexualiteten har skapats av Gud som något gott. Det är inte så att kyrkan har hittat på att det är något smutsigt att ha sexuell umgänge. Det är naturligt, men det har sin plats. Det hör

till äktenskapet. Där, och bara där, är nakenheten naturlig. Allt annat kallas otukt.

Äktenskapet

Den viktiga och grundläggande undervisningen om äktenskapet finns i skapelseberättelsen:

Därför ska en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de ska bli ett kött.

Alla kulturer har traditioner kring hur man ingår äktenskap. Det är bara i vår tid som man har frångått det naturliga. Man har övergett den skapelsegivna grunden genom att tillåta samliv i olika variationer. Det finns tydligt tre ingredienser i äktenskapet:

1. *Därför ska en man lämna sin far och sin mor.* Det är det offentliga vittnesbördet om att två personer, en man och en kvinna, har ingått en ny relation, som är skild från de tidigare familjebanden. Vigseln är en offentlig händelse, ett vittnesbörd i samhället. Att bara flytta samman är inget sådant vittnesbörd. De två som gifter sig flyttar till en ny bostad, de har nu sin närmaste koppling till varandra och inte längre till föräldrarna. Det är därför som ett gammalt talesätt säger, att det är nyttigt att nygifta ska bo så långt från sina föräldrar att man måste ta på ytterrocken för att gå till föräldrarna! Man ska inte längre vara beroende av sina föräldrar, utan man ska lämna dem för att bilda en ny relation. De äkta makarna har den mest intima relationen inbördes.

2. *Och hålla sig till sin hustru.* Det här beskriver troheten, som i det urgamla vigsselformuläret utsägs med löftet: "i nöd och lust intill döden". Man håller ihop, fast det kan bli svårt ibland. Att skilsmässa förekommer, och kan bli nödvändig, hör till syndens följd. Också Jesus nämner det som tillåtet i vissa fall, Matt 19:8:

Det var för att era hjärtan är så hårda som Mose tillät er att skiljas från era hustrur. Men från början var det inte så.

Det är synden som är orsak till att det i vissa fall kan bli nödvändigt att skiljas. En sådan orsak nämns av Jesus: sexuell synd. Om någon begår äktenskapsbrott, alltså har sexuell umgänge med en annan vid sidan av äkten-

skapet, har äktenskapet redan brutits. Då ska man inte gifta om sig. I äktenskapet har man redan blivit ett kött. Om man begår otukt blir man ett kött med en annan, och det är ju motstridigt. Man kan inte bli ett kött med flera och det betyder alltså att man bryter sitt äktenskap. Därmed är det förbjudet för en frånskild att gifta om sig.

Likväl finns här ett undantag, som de lutherska fäderna har skrivit in i våra bekännelse-skrifter (Om påvens makt och överhöghet, #78).

Orättfärdig är också den förordningen, som vid äktenskapsskillnad förbjuder den oskyldiga parten att gifta sig.

Vår tids oreda, där man lever tillsammans utan att gifta sig, eller där man skiljer sig för att man inte längre finner mening i sitt äktenskap eller vill se sig om efter något nytt, eller för att man helt enkelt blivit kär i en annan, det är exempel på den yttersta tidens kärlekslöshet. Gud ville livslång trohet mellan man och kvinna i äktenskapet för att man skulle ha trygghet och inte riskera att bli övergiven för att man inte är till behag för den andra. Om man lovar varandra kärlek är det ett löfte att hålla ihop, i nöd och lust. Det är på den grunden man vill leva, inte att man själv känner sig tillfredsställd.

3. Så har vi den tredje aspekten: *De ska bli ett kött*. I första hand anknyter det här till välsignelsen att bli ett för att föra släktet vidare, alltså att förenas sexuellt till den mest intima gemenskap som finns mellan två människor. Gud har åt de flesta människor gett sexualdrift från en viss ålder, en av människans starkaste drifter. Den lusten är en välsignelse, för tack vare den förs släktet vidare. Men den ska brukas inom ramen för det som är Guds avsikt. Sexualdriften är inte till för att tillfredsställa de egna lustarna utan för att berika äktenskapet.

Den naturliga följden av sexuallivet är att barn blir till. Barnen behöver en trygg miljö, de behöver veta att föräldrarna håller samman. Ibland kan den här tryggheten skadas, och det beror åter igen på syndafallet. Sjukdomar och död kan upplösa äktenskapet och göra barnen fader- eller moderlösa. Ibland kan en olycka drabba, och vi påminns åter i vår tid om att

krig kan vara orsak till att barn blir faderlösa. Men barn ska inte rövas från sina föräldrar för att de inte kan dra jämt.

Att bli ett kött har också en djupare betydelse än enbart den sexuella relationen. För att den relationen ska vara fullgod behövs också en tillit och omsorg om varandra. Det är en själsrelation, som ser förbi det egna, själviska begäret. Det är det som vi kallar kärlek. Äkta makar ska vara ett stöd för varandra. Kärlek är ingalunda det samma som det kroppsliga begäret, utan en omsorg som vill ge makan det bästa man kan prestera. Och där har vi alla som är gifta något att sträva efter. Där behöver vi se på Jesus och hans kärlek till församlingen som föredöme. Därför är det också en av syndens följder att barn blir till utan att ha en god inramning av äktenskapets trygghet. Människan har då hittat på ett sätt att kunna skydda sitt eget liv, att "förverkliga sig själv": abort. Tyvärr används abort ofta som ett redskap att omintetgöra följderna av en syndig relation. En synd leder till en annan synd.

Här måste vi också helt kort säga något om det som har blivit en vattendelare i dagens kyrkor: HBTQ-frågorna, eller andra kombinationer av bokstäver. Hur ska vi förhålla oss till dem som inte dras till personer av det motsatta könet, utan till det egna könet?

Det skulle föra för långt att här studera frågan ingående. Det finns en bra bok som den intresserade hänvisas till, som tar upp frågan på biblisk grund: *HBTQ och Bibeln*, av Anders Gerdmar. Kort ska vi säga, att Bibeln här är glasklar. Det sexuella samlivet är för man och kvinna i äktenskapet, och äktenskapet är inte mellan man och man eller mellan kvinna och kvinna.

Jesus helgar hemmet

Avslutningsvis ska vi sammanfatta dagens tema med att visa på den väg Jesus anvisar när det gått snett. Vi har konstaterat att vi lever i syndens värld. När jag gick i skolan och lärde mig Guds tio bud tänkte jag, att det åtminstone finns ett bud som jag inte brutit: det sjätte. För jag har inte brutit något äktenskap. Men sen har jag lärt mig att äktenskapsbrott ligger

oss mycket närmare än så. För Jesus har lärt oss, Matt 5:27f:

Ni har hört att det är sagt: Du ska inte begå äktenskapsbrott. Jag säger er: Den som ser med begär på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta.

Synd är inte bara handlingen, utan också begäret. Vem kan där svära sig fri från synden mot det sjätte budet? Vår tid innehåller så mycket frestelser. Vi blir nog alla dömda inför det här ordet. Jesus talar sedan om ögat som förleder till synd. Genom ögonen kommer begäret in i vår själ. Och genom vår tids moralupplösning kommer allt så nära. Vi har så lätt att glömma vad Gud vill, när de flesta omkring oss inte alls bryr sig om hans vilja. Det hör till den yttersta tidens lidande att de kristna kommer att tvingas leva annorlunda än andra, och också bli föremål för förakt och hån.

Men vi vet också att Jesus helar dem som hamnat snett. Han har varit frestad i allt som vi. När vi lider under orena begärelser, då kommer han och vill hjälpa oss. Låt inte blicken gå bort från Jesus! En av texterna för den här söndagen (Joh 4) berättar om hur Jesus möter den samariska kvinnan som levt i otukt med flera män, men hur han upprättar henne och rentav gör henne till ett redskap för evangelisation i Samarien.

En annan gång kallas han som domare när en kvinna tagits på bar gärning med äktenskapsbrott (Joh 8). Han dömer henne inte, men han säger: *Gå, och synda nu inte mer.*

Därför kan jag också säga till dig som är misslyckad i ditt äktenskap, till dig som kämpar med ditt kött som ansätts av frestelse och ond lusta: Dina synder är förlåtna, för Jesus bar dem alla på korset!

Gå sedan till Jesus och lär av honom! Hör hans ljuvliga ord om förlåtelse och låt honom sedan upprätta dig. Låt honom bli mittpunkten i ditt hem. Låt hans Ord rikligt bo ibland er. Rent konkret behöver vi inrätta våra liv så att vi dagligen umgås med Guds ord och använder tid till bön. Det är så välsignelsen kommer in i våra hem, också fast vi så ofta misslyckas och får vända tillbaka till korset i ånger och

bekänna våra synder. Och så får vi lyssna till hans vägledning, som t ex i 1 Kor 6:19f:

Ni tillhör inte er själva, ni är köpta till ett högt pris. Ära då Gud med er kropp!

Amen.

Bön (SH 249): Jesus, i din vård mig tag, jag ditt barn vill vara! Följ mig, led mig varje dag, skydda i all fara!

Ensam villas jag så fort bort från rätta vägen. Jesus, håll min hand alltfört slutet i din egen! Du, o Jesus, har att ge mer än jag kan tänka. Liv och kraft, förlåtelse vill av nåd du skänka.

Amen.